

ਐਸਐਸ ਸੋਦੀ ਜੇ.

ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ,

ਬਨਾਮ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1981 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 481 ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ।

28 ਮਈ 1985 ਈ.

ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ (IV ਦਾ 1939)— ਧਾਰਾ 110-ਬੀ— ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ 'ਚ 8 ਅਤੇ 4 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਨਾਬਾਲਗ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ—ਮਾਪਿਆਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬੱਚਾ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ—ਮਾਂ ਹੋਰ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ — ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ—ਕੀ ਇਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਨੀ-ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਉਮੀਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁਢਾਪੇ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਇੱਕ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਮਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀਆਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮਾਪੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲ ਸਕਦੀ ਕਿ ਲੜਕੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਵਿਆਹ ਨੌਜਵਾਨ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਇੱਛਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਚਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਹੁਣ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਔਰਤ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਪੁੱਤਰ। ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਮਾਪਿਆਂ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੱਚੇ ਤੋਂ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਕੀਮਤ ਉਸਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ 1939 ਦੀ ਧਾਰਾ 110-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 1 ਅਤੇ 8)

ਸ਼੍ਰੀ ਹੀਰਾ ਲਾਲ ਗਰਗ, ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ., ਵਧੀਕ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ। ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਨੇ ਮਿਤੀ 29 ਜੁਲਾਈ, 1981 ਨੂੰ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਉਸ ਨੂੰ 3,000 . ਮੁਆਵਜ਼ਾ 25 ਨਵੰਬਰ, 1978 ਤੋਂ, ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਵਸੂਲੀ ਹੋਣ ਤੱਕ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਵੀ ਅਦਾ ਕਰੇਗਾ।

ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ-ਕੌਸਲ ਫੀਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 50. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਰਚੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਕਿਵੇਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇ.ਐਸ.ਚੀਮਾ ਦੇ ਨਾਲ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਕੇ.ਐਸ.ਸਿੱਧੂ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ.

ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਲਈ ਜੀ.ਐਸ. ਚਾਵਲਾ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਨ।

ਨਿਰਣਾ

ਸ: ਸ: ਸੋਢੀ, ਜੇ.

(1) ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭਤੀਜੀਆਂ ਸਿਮਰਤ ਜੋਤ ਅਤੇ ਮਨਦੀਪ ਜੋਤ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਲਟ ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ ਆ ਰਹੇ ਟਰੱਕ ਡੀ.ਐਚ.ਜੀ.-3417 ਨੇ ਉਸਦੇ ਸਕੂਟਰ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਜਦਕਿ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਰੱਕ-ਡਰਾਈਵਰ ਦੀ ਕਾਹਲੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ। ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਸੱਟ ਲਈ 3,000 ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋ ਜਵਾਨ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਧੇ ਹੋਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

(2) ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਪੀਡਬਲਿਊ 4 ਡਾ. ਪਰਮੇਧ ਕੁਮਾਰ ਕੋਹਲੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ 6 ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪਾਏ ਗਏ। ਇਹ ਹਨ: -

1. ਬੰਦ ਸਿਰ ਦੀ ਸੱਟ.
2. ਪੇਟ ਨੂੰ ਧੁੰਦਲਾ ਸਦਮਾ.
3. ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਘਬਰਾਹਟ.
4. ਸੱਜੀ ਲੱਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ।
5. ਖੱਬੇ ਪੱਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋ ਪੰਕਚਰ ਹੋਏ ਜ਼ਖਮ।
6. ਖੱਬੀ ਲੱਤ ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਿੱਸਾ.

(3) ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਡਾ. ਕੇ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਪ੍ਰਮਾਣ-ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ P/5 ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਠਹਿਰਨ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦਾ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਡੂਓਡੀਨਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀ ਫੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪੈਰੀਟੋਨੀਅਲ ਕੈਵਿਟੀ ਵਿੱਚ ਮੁਫਤ ਖੂਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ।

ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਐਸ. ਐਸ. ਸੋਢੀ, ਜ.)

ਛੇਦ ਵੱਧ-ਸੀਵਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਊਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਨੁਸਾਰ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 25 ਨਵੰਬਰ 1978 ਤੋਂ 8 ਦਸੰਬਰ 1978 ਤੱਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਰਿਹਾ।

(4) ਹੁਣ ਮੁੜਦੇ ਹਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵੱਲ; PW 5 ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਨੂੰ ਪੋਸਟ-ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ 12 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਪਿਆ।

(5) ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਹੈੱਡਾਂ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਜੀਵ; ਵਪਾਰ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ, ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ .ਆਮ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਲਈ ਅਰਥਾਤ ਦਰਦ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸੁੱਖ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਰ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਗੱਜੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਰਘਟਨਾ ਜਾਂ ਰਕਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ, ਇਹਨਾਂ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਵਾਜਿਬ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਰੁ. ਮੈਡੀਕਲ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ 1,000 ਅਤੇ ਰੁ. ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 2,000.

(6) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦਰਦ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਕੋਈ ਅਵਾਰਡ ਨਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਿਆ ਜੋ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਆਪਣੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਕਾਰਨ ਸਹਿਣਾ ਪਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਹੱਦ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਸ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪਾਹਜ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ 12,000. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਕੁੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰੁਪਏ ਵਧਾ ਕੇ ਰੁਪਏ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। 15,000

(7) ਇਸ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਦੋ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲੇਗਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਿਮਰਤ ਜੋਤ ਦੀ ਮੌਤ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ ਸਿਰਫ 8 ਸਾਲ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸਦੀ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਮਨਦੀਪ ਜੋਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਿਰਫ 4 ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ। ਸਮਾਂ ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3 ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਉਮਰ 38 ਸਾਲ ਸੀ।

(8) ਇਹ 1 ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ 3 ਮਾਪਿਆਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਢਾਪੇ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਇੱਕ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ

ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਾਪੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਕਿ ਲੜਕੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਵਿਆਹ ਨੌਜਵਾਨ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਇੱਛਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਚਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਹੁਣ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਔਰਤ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਪੁੱਤਰ। ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਦੀ ਉਮਰ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਮਾਪਿਆਂ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੱਚੇ ਤੋਂ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਕੀਮਤ ਉਸਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। *ਲਫ਼ਮਣ ਸਿੰਘ* ਬਨਾਮ *ਗੁਰਮੀਤ ਕੌਰ*, (1) ਵਿਚ 'ਫੁੱਲ ਬੈਚ' ਵਿਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਅਯੋਗ ਵੀ ਹਨ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਯੋਗ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ

(9) ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਸਿਮਰਤ ਜੋਤ ਅਤੇ ਮਨਦੀਪ ਜੋਤ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਦੋ ਬੱਚੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਿਤਾ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.3 ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਹ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਗਵਾਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਥੇ ਭੌਤਿਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ ਇੱਕ ਨਰਸਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਹੀ। ਪਿਤਾ ਖੁਦ ਆਰਮੀ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਬੇਟੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਕਾਰਨ 35,000

(10) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਨਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 35,000 (ਰੁਪਏ ਸਿਰਫ਼ ਪੈਂਤੀ ਹਜ਼ਾਰ) ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਜਦਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਧਾ ਕੇ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 15,000

(11) *ਫੀਸਦੀ* ਸਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ।

(1) 1979 PLR 1.

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਜੇ.ਵੀ. ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.)

ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਿਤੀ।

(12) ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।

(13) ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਲਾਹ ਫੀਸ ਰੁਪਏ 500 (ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੈੱਟ)।

ਐਚ. ਐਸ. ਬੀ

ਜੇਵੀ ਗੁਪਤਾ ਜੇ.

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ,

ਬਨਾਮ

ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ—ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ।

1985 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 34 ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ।

8 ਅਗਸਤ 1985 ਈ.

ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ (1894 ਦਾ 1) — ਧਾਰਾ 18, 30, 45 ਅਤੇ 53— ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਤੇ 30 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ- ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਜ਼ਿਲਾ ਜੱਜ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ — ਜ਼ਿਲਾ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਸੰਮਨ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਰਜਿਸਟਰਡ ਪੋਸਟ ਅਤੇ ਐਫੀਕੇਸ਼ਨ - ਭੇਜੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੇ ਨਾਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ; ਰਜਿਸਟਰਡ ਪੋਸਟ ਦੁਆਰਾ—ਬਿਨਾਂ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦੇ ਸੰਮਨ ਦੀ ਸੇਵਾ—ਕੀ ਵੈਧ ਸੇਵਾ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਸੰਮਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 53 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਸਿਵਾਏ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹਨ। ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਇੱਕ ਖਾਸ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੇਵਾ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸੰਮਨ ਦੇ ਨਾਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਕਾਪੀ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਤੇ 30 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਸੀ। ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਖਾਸਤ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਸੀ।

(ਪਾਰਾ 4 ਅਤੇ 5)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

